



Riistakonsernin strategia 2023–2030

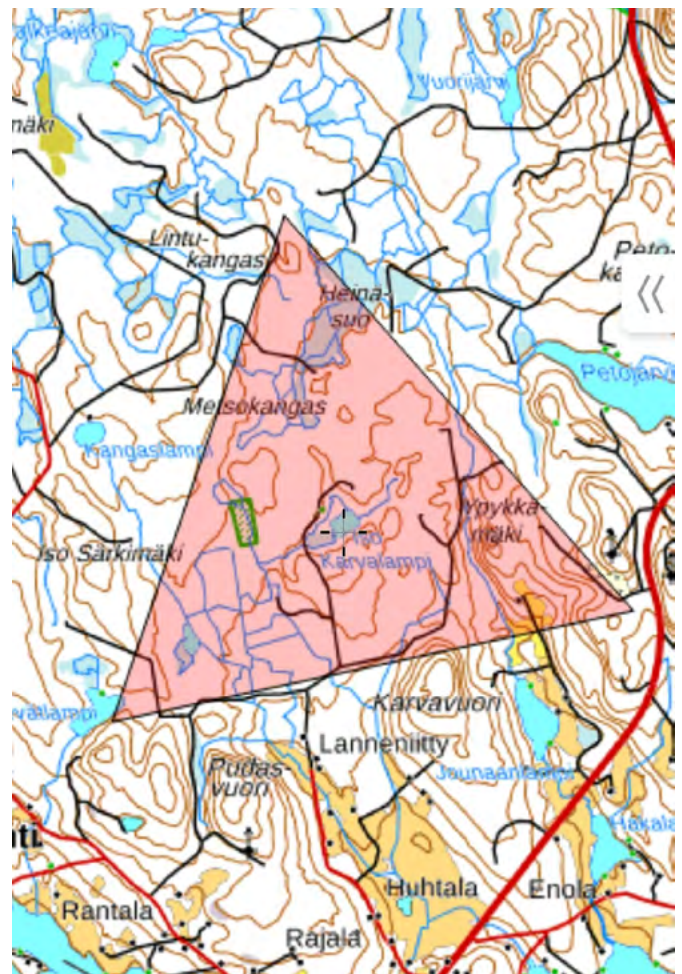


Maa- ja metsätalousministeriö

Riistakonsernin strategian toimintatapa 2023–2030

- **Riistapolitiikan** konsernijohtamisen tehostamiseksi ja vaikuttavuuden lisäämiseksi maa- ja metsätalousministeriö on kutsunut osaksi riistakonsernia ne virastot ja laitokset, jotka ovat ministeriön tulosohjauksessa ja joiden toiminta koskee riistataloutta tai tukee sitä muutoin.
- **Riistakonserniin** kuuluvat ministeriön luonnonvaraosasto, Suomen riistakeskus, riistanhoitoyhdistykset, Luonnonvarakeskus, Metsähallitus ja Ruokavirasto.
- **Riistakonsernin strategia** ja siihen liittyvä **verkostoyhteistyö** tehostaa riistapolitiikan johtamista sekä riistakonsernin toimijoiden toiminnan suunnittelua. Strategia myös tukee virastojen ja laitosten tulosohjausta luoden sille vahvan perustan.
- **Toimintatapamme** lisää vaikuttavuutta, taloudellisuutta, asiakaslähtöisyyttä sekä ennakkointia ja huolehdimme verkostojemme aktiivisesta hyödyntämisestä. Strategian toimeenpanoon osallistetaan laaja ja monialainen asiantuntijajoukko keväällä ja syksyllä järjestettävien strategiapäivien avulla. Strategian toimeenpanossa hyödynnetään riistaneuvostojen alueellista asiantuntemusta. Riistakonsernin asiantuntijoiden yhteistyötä lujitetaan säännöllisen yhteistoiminnan avulla mm. kansainvälisten asioiden valmistelussa ja vaikuttamisessa, ennakkoinnissa ja viestinnässä. Riistakonsernissa tunnistetaan **yhteisiä prosesseja**, joihin konsernin tahot tuottavat oman pa-

noksensa, kuten esimerkiksi ajantasaisten riistakolmiolaskentojen perusteella säädettävät metsäkanalintujen metsästysajat. Rahoitus pohjaa laajennetaan kehittämällä uusia toimintatapoja julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyössä. Riistahallinnon paikallistason riistanhoitoyhdistysten toimintaa uudistetaan. Riistapäiviä kehitetään siten, että ne kehittävät laajasti riistakonsernin osaamista.



Vuosittain vapaaehtoiset metsästäjät laskevat noin 1000 riistakolmiota (3x4 km, yhteensä noin 10 000 km laskentalinjaa), joilla seurataan metsäriistan runsautta.

KANTA-ARVIOT JA TUTKIMUSTIETO
PÄÄTÖKSENTEKOA VARTEN

MAA JA METSÄTALOUS- MINISTERIÖ

- Metsästystä koskevan lainsäädännön valmistelu
- Antaa asetuksia pyynnin ylärajoista, alueista ja ajallisista rajoituksista.
- Tulosohejaus ja hankerahoitus

OHJAUS JA RAHOITUS



LUONNONVARAKESKUS

- Tutkimus ja kanta-arviot



RUOKAVIRASTO

- Riistaeläinten terveydentilan tutkimus ja tautiseuranta



METSÄHALLITUS (ERÄPALVELUT)

- Metsästyslupien myynti valtion maille
- Erävalvonta



SUOMEN RIISTAKESKUS

- Käsittelee pyynti- ja poikkeuslupahakemukset
- Kestävän riistatalouden edistäminen
- Riistapolitiikan toimeenpano

OHJAA

RIISTANHOITOYHDISTYKSET

- Vapaaehtoistyön koordinointi, metsästäjien koulutus ja ampumakokeet

TIEDONVAIHTO JA YHTEISET HANKKEET

Riistakonsernin toimijat

Julkiseen riistakonserniin kuuluvat maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan ne toimijat, joilla on riistaan tai riistatalouteen liittyviä tehtäviä. Toimijat muodostavat yhteistyöryhmän, jota kutsutaan julkiseksi riistakonserniksi.

Riistakonsernin toimintaympäristö

Riistakonsernin toiminta-alaan vaikuttavat megatrendit:

- Ilmastonmuutos ja luontokato
- Kansainvälinen toimintaympäristö ja yhteistyö
- Väestörakenteen muutokset ja alueiden eriytyminen
- Arvojen ja asenteiden muutos
- Digitalisaatio

Toiminta-ajatus

Vastaamme riistakantojen elinvoimaisuudesta, turvaamme riistavaran monipuolisen ja kestävän käytön ja sovitamme yhteen riistatalouteen liittyviä erilaisia odotuksia.

Visio 2023–2030

Hyvinvointia luonnosta – ja luonnolle

Suomi on riistakantojen ja riistan elinympäristöjen kestävän käytön, hoidon ja suojelun edelläkävijä.



Hirvenmetsästyksessä metsästyksenjohtajan tulee antaa tarvittavat määräykset metsästyksestä ja turvallisuustoimenpiteistä.



Petoaidan avulla voidaan ennaltaehkäistä suurpetojen aiheuttamia kotieläinvahinkoja.

Kriittiset menestystekijät

- 1** Riistakannat säilyvät elinvoimaisina ja terveinä
- 2** Riistasta maanomistajalle lisäarvoa, ja motivaatiota luontokadon pysäyttämiseen
- 3** Riistakonsernin palvelut turvataan myös paikallistasolla ja ne vahvistavat maaseudun elinvoimaa ja kokonaisturvallisuutta
- 4** Metsästäjien osaaminen kasvaa ja eettisyys ja vastuullisuus kehittyvät vahvistaen metsästyksen yhteiskunnallista hyväksyttävyyttä
- 5** Riistakonflikteja ja -vahinkoja ennaltaehkäistään, sekä hallitaan laajalla sidosryhmäyhteistyöllä.



Strategiset päämäärät

1. Turvaamme luonnon monimuotoisuutta ja varaudumme ilmastonmuutokseen, sekä kannustamme maanomistajia ja metsästäjiä tätä tukevaan riistaelinympäristöjen hoitoon.
2. Parannamme metsästyksen kokonaiskestävyyttä ja varmistamme riistakantojen elinvoimaisuuden säätelemällä metsästystä ajantasaisen riistatiedon perusteella. Vahvistamme monilajista kannanhoitoa ja sen edellyttämää tutkimusta.
3. Tarjoamme tietoa ja viestimme aktiivisesti riistaeläimistä, metsästyksestä ja riistanhoidosta kaikille suomalaisille sekä tarjoamme laadukasta ja ajantasaista aseiden käsittelykoulutusta vastuullisen ja turvallisen harrastuksen aloittamiseen ja osaamisen vahvistamiseen.



4. Perustamme metsästyksen luonnonvaraiseen riistaan ja ohjaamme metsästäjiä kohtuullisiin saalismääriin, riistan arvostamiseen sekä tutkimukseen perustuvaan riistanhoitoon.
5. Tunnistamme riistaan liittyviä erilaisia arvoja ja odotuksia ja tarjoamme mahdollisuuden avoimeen vuoropuheluun ja yhteensovittamiseen. Hallitsemme riistaan liittyviä konflikteja vahvistamalla toimenpiteitä ja resursseja vahinkojen ja haittojen ennaltaehkäisyyn siten, että riistan aiheuttamat vahingot pysyvät kohtuullisella tasolla.
6. Turvaamme riistanhoitoyhdistysten uudistumisella, ammattimaisella toiminnanohjauksella ja tuella yhteiskunnan tarvitseman vapaaehtoistyön jatkuvuuden ja riistatiedon saatavuuden.
7. Kehitämme riistakonsernin sisäisiä toimintatapoja ja verkostoja ja lisäämme riistakonsernin kansainvälistä yhteistyötä ja vaikuttamista. Vahvistamme tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta konsernin toiminnassa ja metsästysmahdollisuuksien jakaantumisessa.

Tulevan hallituskauden aikana Riistakonsernin strategian jalkauttamisessa resurssien puitteissa painottuvat seuraavat teemat:

- Parannetaan riistalajien elinympäristöjen tilaa ja luonnon monimuotoisuutta maa- ja metsätalouskäytössä olevilla alueilla metsän- ja maanomistajia kannustavilla ja vapaaehtoisilla toimenpiteillä, jotka toteutavat myös EU:n bd-strategiaa ja ennallistamistavoitteita. Elinvoimaiset riistakannat ovat tärkeä motivaatio elinympäristöjen hoitoon ja mahdollistavat niiden kestävän käytön ja vuokraamisen metsästysalueiksi, samalla kun luonnontilaa parannetaan ja ennallistetaan.
- Suurpetojen hoitosuunnitelmien mukaisten toimenpiteiden kattavalla täytäntöönpanolla varmistetaan suurpetokantojen suotuisan suojelutason säilyttäminen ottamalla huomioon suurpetojen elinalueilla asuvien ja toimivien kansalaisten tarpeet. Suurpetokantojen kannanhoidollinen metsästys sekä monilajinen kannanhoito ovat keskeisiä keinoja suurpetokantojen hyväksyttävyyden lisäämisessä.

Sotka-kosteikkoja kunnostetaan ja ennallistetaan vesilintujen levähdys- ja pesimäpaikoiksi. Kuva: Petri Jauhiainen





- Vähennetään riistan aiheuttamia vahinkoja muun muassa riistametsänhoidon ja monilajisen kannanhoidon keinoin. Sujuvoitetaan suojelualueiden metsästyssäännöksiä, erityisesti vahinkoja aiheuttavien kantojen sääntelyn ja kestävän perinteisen metsästyksen mahdollistamiseksi.
- Toteutetaan vastuullisen vesilintujen metsästyksen strategiaa: pysäytetään vesilintujen taantuma ja elvytetään kannat kasvuun vuoteen 2030 mennessä sekä kehitetään kannanvaihteluihin sopeutuva metsästyksensääntelyjärjestelmä. Kunnostetaan lintukosteikkoja ja tehostetaan vieraspetopyyntiä sekä kehitetään levähdysalueverkostoa, jatkamalla SOTKA-hankkeen/HELMI-ohjelman toimenpiteitä.
- Esitämme, että ampumaradat määriteltäisiin "kriittiseksi infrastruktuuriksi" erityisesti niiden mahdollistaman ampumaharjoittelutoiminnan maanpuolustuksellisen ja laajemminkin yhteiskunnanläpileikkaavan merkityksen ja huoltovarmuuden vuoksi. Ampumaratojen ympäristölupahankkeeseen

haetaan laajempi rahoituspohja 1,2 miljoonaa euroa vuosille 2023-2025. Hanke tehdään useamman ministeriön yhteisprojektina, jolla varmistetaan kattava ympäristöluvitettu ampumarataverkosto. Suomessa on noin 670 ampumarataa, toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa on vain 268 ampumaradalla. Suomessa ampumaratoja ylläpitävät monesti harrastusjärjestöt, metsästys- ampumaseurat, reserviläisyhdistykset ja monin paikoin myös riistanhoitoyhdistykset. Samoilla radoilla harjoittelevat sekä metsästäjät että reserviläiset.



- 
- Lisäämme uusien metsästäjien turvallisen aseiden käsittelyn ja vastuullisen ampumataidon koulutusta metsästäjäututkinnon yhteyteen. Vuosittain noin 7 300 uutta henkilöä suorittaa metsästäjäututkinnon. Metsästäjäututkintoon ei tällä hetkellä kuulu pakollista ampumakoetta tai -koulutusta. Vuonna 2022 arvioidaan noin 1 200 metsästäjän suorittavan vapaaehtoisen Metsästysammunnan ABC-koulutuksen. Ampumakoulutusten järjestäminen kattavammin uusille metsästäjille edellyttää merkittävää riistahallinnon paikallistason palveluiden muutosta. Yhtenä rajoittavana tekijänä koulutusten järjestämiseen on ampumaratojen saaminen koulutuskäyttöön.
 - Riistahallinnon kehittämisohjelma: Edistetään riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoista yhdistymistä, ammattimaista toiminnanohjausta ja osaamisen kehittämistä, paikallistason palveluiden, vapaaehtoistyön ja muun toiminnan turvaamiseksi. Tavoitteena on, että metsästäjien osaaminen ja vastuullisuus kehittyy sekä riistantutkimuksen kannalta välttämättömät vapaaehtoiset riistahavainnot ja riistalaskennat säilyvät. Varmistetaan, että riistaneuvostoissa sekä niiden toiminnassa on kattavasti mukana eri intressejä ja että riistaneuvostojen kokoonpanossa toteutuu tasa-arvolaki.
 - Kansainvälisessä yhteistyössä Suomi kehittää kannan tilaan ja vaihteluihin sopeutuvaa metsästyksen säätelyä ja elinympäristöjen hoitoa ja vaikuttaa aktiivisesti niiden laajentamiseksi koko muuttoreitin valtiot kattavaksi, jotta vesilintukantojen metsästyksen kestävyys voidaan varmistaa myös muissa maissa koko muuttoreitillä. Suomi pyrkii vahvistamaan kansainvälisen yhteistyön asiantuntemusta ja rahoitusta samoin kuin kehittämään kansainvälisen rahoituksen kanavoimista Suomessa tapahtuvaan elinympäristöjen hoitoon.
 - Tiivistämme pohjoismaista yhteistyötä erityisesti EU-vaikuttamisessa, tavoitteena luonnonsuojeludirektiivien liitteiden arviointi, erityisesti suurpetopopulaatioiden ja valkoposkikihnen suojelutason kautta.

